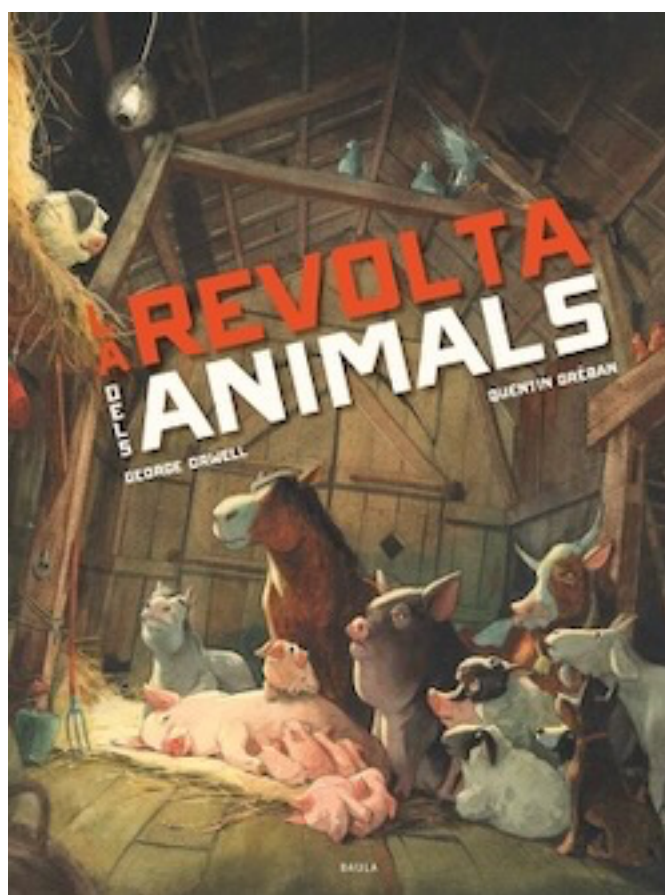

“Tot allò que camini sobre dues potes és un enemic” Andreu Sotorra

George Orwell. «La revolta dels animals». Il·lustracions de Quentin Gréban. Traducció del francès de Jordi Vidal Tubau. Editorial Baula. 157 pàgs. Barcelona, 2022. A partir de 9 anys.

Hi ha moltes maneres d'acostar-se a un clàssic de la literatura com el que va llegar l'escriptor George Orwell (pseudònim d'Eric Arthur Blair, Motihari, Raj Britànic, 1903 - Londres, Regne Unit, 1950). I hi ha també diferents èpoques històriques que ho aconsellen més que en unes altres. A «La revolta dels animals» (o «La rebel·lió dels animals» o «La granja dels animals» o l'original «Animal Farm», a gust de lector i de cada tradició

literària), l'escriptor George Orwell s'hi va llençar en plena cua de la Segona Guerra Mundial, entre el 1944 i el 1945. Rellegir ara el relat, en plena mal anomenada guerra d'Ucraïna en comptes de parlar de la real invasió i posterior genocidi rus sobre el poble ucraïnès perpetrat per Vladimir Putin, és un bàlsam de clarividència i també una frustració en constatar que l'ésser humà no aprèn mai dels seus errors i continua furgant de tant en tant en la mateixa mala llavor.

L'edició de luxe que acaba d'importar l'Editorial Baula, a partir d'una publicació belga en llengua francesa, ajuda a entendre encara més el rerefons críptic que George Orwell —aquell autor també tan visionari d'un món futur ultracontrolat retratat en la seva novel·la «1984»— gràcies a una versió catalana summament acurada de Jordi Vidal i Tubau i les extraordinàries làmines il·lustrades de Quentin Gréban (Brussel·les, 1977), dibuixant que ha penetrat en el món d'Orwell i de la seva granja animal com si obeís cadascun dels set manaments exposats com a grafit sobre el mur del nou règim: «Tot el que camini sobre dues potes és un enemic», «Tot el que camini sobre quatre potes, o tingui ales, és un amic», «Cap animal no portarà roba», «Cap animal no dormirà en un llit», «Cap animal no beurà alcohol», «Cap animal no matarà un altre animal», «Tots els animals són iguals». El set manaments que, passats els anys de la “revolta”, es resumeixen en un únic grafit de desencant: «Tots els animals són iguals, però alguns animals són més iguals que altres».

Un passeig visual previ per l'edició, només per xuclar la força de cadascuna de les làmines, algunes a doble pàgina de notables dimensions, permet observar com els animals van prenent cada vegada més una fisonomia humana i, a la llarga, com aquesta mateixa fisonomia humana es va esmicolant per tornar als seus orígens animals.

Un clàssic com «La revolta dels animals», publicat a mig món, ha donat veu a tota mena d'especulacions. Des de veure-hi Lenin en un dels animals, o el tsar Nicolau II de Rússia, o afigurar-s'hi Trotski, o veure-hi la representació del poble treballador, dels camperols, de l'església ortodoxa, de la policia del règim o la classe intel·lectual que és conscient de la manipulació política però calla i atorga amb el seu silenci.

¿A quins personatges històrics del segle XXI se'ls podria posar ara cara i ulls a partir de la caracterització que en feia George Orwell a mitjan segle XX després de ser reclutat pel POUM en la seva estada a Catalunya i després de la seva lluita contra el feixisme durant la guerra civil? ¿Qui seria ara el Vell Patriarca? ¿Qui seria ara el senyor Jones? ¿Qui seria ara Napoleó? ¿Qui seria ara Boladeneu? ¿Qui seria ara el Boxer? ¿Qui seria ara el corb Moses? ¿I qui seria l'intel·lectual a qui George Orwell li posa orelles d'ase i l'anomena Benjamin? La ruleta és oberta i tothom hi pot posar les cares que li semblin més oportunes.

Aquesta és la força de «La revolta dels animals»: Rellegir per reinterpretar. Rellegir per advertir. Rellegir per no oblidar. Rellegir per reescriure la memòria. Rellegir per posar un fre a la malastrugança que tots els mals —com els sants— acaben tenint vuitada. I, si no, com a mostra un fragment del relat orwellià:

“—Per què disparen l'escopeta? —va preguntar el Boxer.

“—Per celebrar la nostra victòria! —va exclamar l'Squealer.

“—Quina victòria —va dir el Boxer. Li sagnaven els genolls, havia perdut una ferradura i se li havia partit una peül·la, i tenia una dotzena de perdigons allotjats a la pota del darrere.

“—Quina victòria, camarada? Per ventura no hem foragitat l'enemic de les nostres terres, la sagrada terra de la Granja dels Animals?

“—Però han destruït el molí de vent. I hi hem treballat durant dos anys!

“—Què importa això? Construïrem un altre molí. Construïrem sis molins, si ens ve de gust. Tu no aprecies, camarada, la grandesa del que hem fet. L'enemic s'havia apoderat de la terra que trepitgem. I, ara, gràcies al lideratge del camarada Napoleó, l'hem reconquerit fins a l'últim centímetre!

“—Així que hem recuperat el que teníem abans —va dir el Boxer.

“—Aquesta és la nostra victòria —va dir l'Squealer.”

© Quentin Gréban. Una de les il·lustracions del llibre «La revolta dels animals»

Enllaços d'interès

(per visionar-los, cal descarregar abans el PDF de la crítica)

Adaptació de l'obra «Animal Farm», film amb guió i direcció de Joy Batchelor, Joseph Bryan III, John Halas, Borden Mace, Philip Stapp, Lothar Wolff i música de Matyas Seiber. Regne Unit, 1954. YouTube: <https://youtu.be/fTxqcE4w3FO>
